

JUOZAS ČESONIS

LAKŪNO NUOTYKIAI

Kiekvienam nuodėmingam žemės žmogui tenka išgyventi vienokių ar kitokių nuotykių; tuo labiau lakūno gyvenimas kovoje su padangių užkariavimu yra išmargintas nekasdieniniais atsitikimais. Kupini jaunystės, drąsos, veržlumo kiekvienas iš jaunųjų lakūnų svajoja pakilti aukščiau už kitus, kiekvienas jaunųjų nori skristi greičiau už kitus. O kokiu pasitenkinimu dega jų veidai, kada jiems tenka pakovoti nors ir su mažomis audromis, rūkais ar pūgomis.

Ir dabar, nors pakaušis pražilęs ir praplikęs, bet kai prisimeni anų laikų dienas, tų erdvių viliojančius kelius, tą neramią veržlią jaunystę, palaužtais sparnais lyg nori vėl suplasnoti, bet. . . Tai nors popieriuje vėl bandysiu su savo senais draugais pabuvoti Lietuvos padangėje, pagyventi erdvių nuotykiams.

Tikiuosi mano kolegos, bendrų žygių draugai, man atleis, kad suminėsiu Jų vardus.

RŪKAS

Aušta gražus vasaros rytas. Saulė tik, tik lenda rytuose iš tolimo šilo, bet mūsų aerodrome jau darbas verda: motorai dūzgia, mechanikai vieną po kito paruoštus lėktuvus perduoda jauniems lakūnams miklinti savo sparnus. Žvilgterėkite į tuos jaunuosius. Visi kaip vienas. Visi jauni. Visi drąsūs, veržlūs. Atrodo nėra tokių aukščių, kurių

jie nepasiektų, nėra audrų, kurių jie išsigastų, o greitumu seniai jau pralenkę arus.

Pirmoji pora jau kyla, pakilo. Antroji kyla. Vinciai, mūsų eilė! Staiga girdžiu aerodromo budėtojo pranešimą: Dėmesio, dėmesio rūkas artinasi. Toli nuo aerodromo neatsitolinti. Mūsų skridimas buvo vietinis: tik aplink Kauną, tad gavę ženklą, kad kilimo takas laisvas, galima kilti, pakilome. Sukame ratu aplink Kauną. Žiūriu-vakaruose už kokių 10 – 15 kilometrų lyg ant žemės guli baltas debesys. Netoli. Skrendame pažiūrėti. Koks puikus reginys. Aukštai mėlynas, mėlynas dangus, o ant žemės, kiek tik akys mato, į vakarus baltuoja kaip lengvučių pūkų žemės patalas. O baltumas, o žvilgėjimas neapsakomas. Skrendame jau virš rūko. Šalia mūsų, rūkų paviršiumi, bėga neatsilikdamas mūsų lėktuvo šešėlis, apjuostas plačia laumės juosta. Didingas vaizdas.

Prisigėręs dangaus papėdės grožio jaučiuosi kaip laimės vaikas, ir kaip senovės graikas noriu šaukti: dėkoju Dievam, kad mane sutvėrėte vyru, o ne moterim, pridėdamas savo: lakūnu, o ne pėstininku. Gaila, bet ir grožį radus reikia palikti. Sukam namo. O Viešpatie! Aerodromas dingo. Paskendo rūkuose.

Atsisukęs mano pilotas rėkia: Kur aerodromas? Dairausi aplink. Matau, kad ši rūko danga nors tiršta, bet nestora, vienoda ir prie žemės taip priplota, kad sudaro tokius pat reljefus, kaip ir žemės paviršius. Kur Nemuno slėnys, ten ir rūke slėnys, kur Nemuno pakrančių kalneliai, ten ir rūko kalneliai. Už rūko slėnio matau išlindę dviejų radijo stoties stulpų galai, kitoje pusėje matyti „Maisto“ fabriko kamino mažas galiukas. Supratau, esame virš savo aerodromo ir tą viską parodau savo

pilotui, bet jis vis rėkia; Kur aerodromas? Kur tu mane nuvedei? Užvedu savo pilotą tūpimo kryptimi ir rodau leiskis, tūpk. Kol mano kolega prisirengė, kol surizikavo leistis į rūką, buvo jau per vėlu. Išlindome už aerodromo ant krūmais apaugusio slėnio. Čia, kaip su yla į užpakalį įdurtas, mano lakūnas vėl šovė į viršų, virš rūko ir vėl rėkia: Kur tu čia mane užvedei ant nepažįstamo miško? Na ir prasidėjo. . . Tris kartus buvau užvedęs tūpti ir vis kol įkalbėdavau tūpti, mano kolega aerodromą pralėkdavo ir išlįsdavo ant griovio. Pagaliau, žiūriu-mano lakūnas leidžiasi tiesiai į Nemuno slėnį, į vietą, kurioje mano apskaičiavimu guli pats Kauno senamiestis. Čia ir mano šalti nervai neišlaikė: griebiau už antrųjų lėktuvo vairų ir leistis neduodu. Kovojam. Įrodinėjam vienas kitam savo teisybes pakeltu tonu ir skraidom virš pasakiškai gražių žemės patalo sidabrinųjų rūkų pikti jau kaip šeškai. Po gero pusvalandžio žiūriu tolumoje balto rūko dangoje didelė skylė. Parodau lakūnui. Skrendame. Matau apie poros hektarų pievutę, piemenėlis šalia jos gano būrelį karvių ir ūkininkas čia pat aria dirvą. Tupiam. Negerai. Vėl kylam. Apsukam pusratį ir vėl tupiam. Pasiekėme žemę. Lėktuvas rieda jau žeme, na gi žiūriu priešais didelis durpynas. Mūsų laimei lėktuvo ratai įklimpo ir sustojo tik koks dešimts žingsnių prieš tą durpyną. Ačiū Dievui likome sausi. Iššokęs iš lėktuvo mano pilotas susijaudinęs šaukia: Juozai išaiškinkime kokioje valstybėje nutūpėme ir jeigu nedraugingoje, gal suskubsime pasprukti. Mano aiškinimai, kad esame netoliau, kaip Mauručiai jo neįtikino. Pribėgęs prie besiartinančio į mus piemenėlio lenkiškai-rusišku žargonu pradėjo klausinėti: kokia čia valstybė. Aš neišlaikęs

pradėjau garsiai juoktis ir vaikutį lietuviškai paklausiau ar toli Mauručiai? Vaikutis parodė rankute į dešinę ir sako: Ponuli, čia tuo keliuku bus netoliau kaip du kilometrai.

Mano kolega pilotas nusikeikė, nusispjovė ir kaip geras bėgikas nubėgo pranešti telefonu savo vadovybei, aš gi palikau saugoti lėktuvą.

Po poros valandų rūkas pradėjo sklaidytis. Atskrido iš aerodromo mūsų eskadriles vadas, išvadino mus nedakepusiais viščiukais, nurodė kaip ir kur geriau pakilti, na ir namo.

Namuose mūsų laukė dar viena nelaimė. Mano pilotas matyti iš susijaudinimo, klaidingai, kažkaip skersom priėjo tūpti, žemę pasiekus tik sutraškėjo, subraškėjo ir lendame iš sudužusio lėktuvo. Išlindome visai sveiki. Mano kolega piktai pasižiūrėjo į lėktuvo laužą, paskui į mane ir sako: „Daugiau su tavim, tu nelaimės vaike, neskrendu“, Puiku, atsakiau, tai dar ilgai gyvensiu. Na ir iš tiesų mano pilotui daugiau skraidyti neprisėjo. Susirado sau darbą žemėje. Aš gi dar dešimts metų rinkau nuotykius padangės erdvėse.

LEDAI

Šeštadienis. Po visos savaitės įtempto darbo Varėnos lauko aerodrome apie vienuoliką valandą turime baigti pratimus ir pietums namo į mylimąjį Kauną, kur mūsų laukia... Skubame kiek įmanydami, nes iš vakarų dangus niaukiasi, bus perkūnijos ir lietaus. Varėnos smiltys, palapinės, visiems jau įkyrėjo.

Vos tik paskutinis iš pratimų grįžęs lėktuvas pasiekė žemę, prapliupo, kaip iš kibiro, šaltas lietus. Tupėkite sakalai, nors ir nerimstate savo kailyje. Ką gi padaryti? Skristi perkūnijai ir lie-

tui siaučiant, vadovybė visvien neleis, tad važiuojame į valgyklą pietų. Gal gi po pietų nustos liję? Kur tau, lyja ir lyja. Niurksome surūgę visi palapinėse.

Pagaliau vakarop lyg truputį prasiblaivė. Lietus jau nelyja. Šokame visi iš palapinių ir pas vadovybę prašyti, kad leistų skristi namo Kaunan.

Eskadrilės vadas nors nenoromis, bet leido. Saugumo sumetimais, kadangi vietomis dar lijo, turėjome kilti pavieniui, su tam tikrais laiko tarpais ir skridime laikytis skirtingų aukščių.

Mudviem su didžiuoju Simanu teko kilti ketvirtais iš eilės. Mano pilotas Didysis Simas, nors mažai kalbus, bet šį kartą man ruošiantis priėjo ir sako: „Juozapai, gerai pasiruošk, gali priseiti skristi ir debesyse ar rūke“. Viskas bus tvarkoje, Simuk. Esu pasiruošęs.

Savo pilotą Simą mėgau. Vyras kaip ažuolas, geros orientacijos, draugiškas. Kaip puikus vyras, taip puikus ir lakūnas.

Pakilome. Skrendame. Dar nepriskridus Nemuno žiūriupriešais debesys, ten atrodo gerokai lyja. Simas atsisukęs ir galvos linktelėjimu parodė į priekį. „Niekis, pirmyn Simuk“ šaukiu. Tik įlindus į tą lietu staiga, kaip su šluotražiu, rodos, kas veidą pradėjo kapoti. Įlindome, mat, į ledų lietu. Lėktuvą blaško, aukštyn, žemyn, tai verčia ant šono. Mano Simo kieta ranka, tokios audrelės jo neišmuš iš tiesaus kelio. Pirmyn ir pirmyn, Simas spaudžia pilnu greičiu. Išlindome iš ledų. Veidai dega ledų apkapoti. Tikrinu kryptį, vietą, viskas tvarkoje. Jau ir temti pradėjo.

Žiūriu žemyn, kertame Nemuną. Pirmyn ir vėl Nemunas, o tai Nemuno kilpos ties Birštonu. Mano Simas atsigrėžė ir lyg kažko nori klausti, bet aš vis

Šaukiu, tiesiai, Simuk, pirmyn, gerai skrendam. Visai sutemo. Žemėje jau nieko nematyti tik kažkokia juoda paslaptinga masė. Vėl į lietu įlindome. Jau lyg ir nerimas pradėjo imti, juk turėtų būti jau matomos Kauno šviesos? Įsitikinimas, kad skrendame teisinga kryptimi, nerimą malšina, nors minutės jau atrodo ilgos. Staiga pro debesį pastebėjau prožektoriaus šviesą. Turime būti visai prie Kauno. O, puiku, jau ant Fredos. Lietus stiprėjo. Rodau Simui tępimo kryptį, nors matau, kad jis ir pats puikiai orientuojasi. Lietus pylė kaip iš kibiro, bet mano Simas puikiai nutūpė. Puikiai, Simuk. Mano Simas per visą skridimą tik žestais kalbėjęs, dabar kad subliovė „puiku Juozapai“.

Ką gi, iš keturių išskridusių lėktuvų iš Varėnos mes išskridome paskutinieji, Kauną pasiekėme pirmieji. Vienas lėktuvas nepriskridęs kažkur ties Garliava tūpė ir apsidaužė. Du įskridę į ledų lietu paklydo ir tik gerokai paklaidžioję surado Kauno aerodromą. Tik mudu su Simanu parlėkėme arais.

Šis skridimas mane su Simanu padarė amžiniais draugais.

ARTILERIJOS KOREGAVIMAS

Esame naujame Gaižiūnų lauko aerodrome. Atskridome pasitobulinti artilerijos iš lėktuvo koregavimo mene. Įdomūs pratimai. Lakūnas radijo pagalba perduoda žemėje esančiai artilerijai taikinių vietas ir koreguoja jų ugnį. Tuo būdu artilerija gali greitai sunaikinti kiekvieną jai nurodytą žemės taikinį. Čia tiek lakūnas, tiek artileristas, turi būti gerai pasiruošęs bendram veikimui.

Kelias dienas padirbėję su paskirom baterijom, ryt jau iš ankstaſus ryto turime parodyti ką išmokę. Tai lyg egzaminai mūsų kruopštaſus darbo ir pasirengimo. Eskadrilės vadas grįžęs iš vadovietės mus ir gražiuoju ir piktuoju ragina „pasitempti“. Eſą praėjusiais metais vienas prancūzų lakūnas per 40 minučių sugebėdavo sudaužyti 12 taikinių. Tai neblogas rekordas. Jūs gi, ſako vadas, nors per valandą tą atlikite, tai jau bus gerai. Eskadrilės vadui dar bekalbant, bemokinant, suskambėjo telefonas. Adjutantas, pakalbėjęs su ſelmiška ſypsena eskadrilės vadui raportuoja, kad iš Rukloje eſančios karininkų valgyklos praneſa, būk jau išvirta ir laukia valgytojų didelis kiekis vėžių. Eskadrilės vadas pertrauktas nerimto praneſimo iškart papyko, susiraukė, bet lyg užuodęs skanų vėžių, kmyninės ir alaus kvapą, nusiſypsojo. Mat, buvo didelis mėgėjas vėžių. Ir ką gi, nebaigęs nė ſavo pamokymų ſėdo į ſavo motociklą ir nudūmė Ruklos link. Mums to tik ir reikėjo.

Po kelių minučių Gaižiūnų lauko aerodromas lyg apmirė, bet užtat Ruklos karininkų valgykla skambėjo. Maiſėsi dainos, vėžiai, kmyninė ir alus. Į ſavo palapinę lauko aerodrome grįžau jau auſrelei auſtant.

Rodos, vos tik akis užmerkiau ſaldžiam miegui, o jau čia kelia. Eskadrilės vadas ſurūgęs, susirūpinęs, piktas. Gavo įſakymą patikrinti ir išrinkti geriausiąjį artilerijos koreguotoją, deſimtai valandai, parodomajam ſaudymui, kurį ſeks aukſtieji karo vadai, gal būſią ir ſvečių.

Skrendu patikrinimu: pirmasis. Nesiseka. Vos per 30 minučių sudaužiaſiu vieną taikinį. Blogai. Gaunu įſakymą tūpti. Eskadrilės vadas paſitinka su rūsčiu veidu ir ſako: ſitokių koreguotojų [...] vėlu dūlinu

į savo palapinę pasnausti. Galva nuo tų vakarykščių „vėžių“ dar baisiai sunki. Užmigau.

Vėl kelia. Eskadrilės vadas jau švelnesniu tonu prašo, kad gerai pasiruoščiau, pasistengčiau tą parodomąjį šaudymą atlikti, než kiti dar blogiau pasirodė.

Po antrojo nusnūdimo jaučiausi puikiai. Pilnas energijos. Perkratęs visas savo žinias ir klaidas, jaučiuosi savo vado neapvilsias.

Kylame, šaukiu artileriją. Ryšys yra. Perduodu taikinio kordinates. Priimta. Paruošta. Siunčiu: ugnis. Matau perlėkėlis 100 metrų. Duodu pataisą. Vėl ugnis. Taikiny s pataikytas. Puiku. Antras taikiny trečia salve pataikytas. Na ir papyliau: kas antra salvė vis taikinin. Laiko negaišau nė minutės. Artilerija dirbo irgi puikiai. Sumušta 12 taikinių. Baigta. Tupiam. Žiūriu į laikrodį ir pats netikiu: visus 12 taikinių sudaužiau per 36 minutes. Galvoju, gal mano laikrodis pradėjo blogai eiti. Nutūpus, eskadrilės vadas priėjęs man per petį patapšnojo ir tarė: „Mūsų eskadrilės pasiekta rekordą negreitai kas pasieks“. Bravo vyrai. Va tai tau, pagalvojau. Kada blogai šaudžiau, visi papeikimai teko man vienam. Dabar kada gerai, tai garbė mūsų eskadrilei. Paspaudęs ranką savo lakūnui Kazimierui, tariau: O vis tik mudu, Kazimierai, esame eskadrilės didieji ramsčiai.

SKRIDIMAS AUDROJE

Jau trečia diena šėlsta audra. Lėktuvai angaruose. Lakūnai nuobodžiauja. Nes kur gi eisi? Kur gi skrisi, kada lekioja vėjai, plėšydami dangų ir žemę? Apie 9 val. ryto aviacijos viršininkas iš Klaipėdos gubernatūros gauna sekančio turinio telegramą:

Klaipėdos žvejų laivas, išplaukęs prieš audrą į jūrą dingo. Yra baimės, kad sugedus laivo vairams, kurie buvę silpni, laivas blaškomas audros, nepajėgia pasiekti uosto. Aviacija prašoma išžvalgyti jūrą tarp Palangos ir Nidos, 100 kilometrų toliu nuo kranto ir pastebėjus nurodytą laivą pranešti Klaipėdos uosto valdybai.

Aviacijos viršininkas įsako mūsų eskadrilės vadui, drąsiam ir prityrusiam lakūnui Leonardui, pasirinkus sau vieną iš senesnių žvalgų, skristi į Klaipėdą, ten iš uosto vadovybės gavus smulkesnius nurodymus, išžvalgyti Baltijos jūrą prie Lietuvos krantų, tikslu surasti dingusį laivą.

Eskadrilės vadas šiam nepaprastam žygiui žvalgu pasirenka mane. Greitai pasiruošę išskridome į Klaipėdą.

Skridimas audroje buvo sunkus. Bet drąsiam lakūnui Leonardui, nauju Anbo IV, tai buvo nesunkus, bet malonus skridimėlis, kaip jis sakydavo. Na, tai kas, kad audra mėtydavo aukštyn, žemyn ar versdavo per sprandą. Geležinėse rankose Leonardo, Anbo IV audrų nenugalimas.

Klaipėdoje nutūpus, lėktuvą keliems vyrams reikėjo laikyti, kad vėjas neapverstų.

Greitai gavę nurodymus, kaip atpažinti ieškomasis laivas, pakilome. Skrendame jūros link. Ties Klaipėdos uostu atviroje jūroje, apie 10 kilometrų nuo kranto, stovi 4 laivai, dėl audros negali įplaukti į uostą. Iš 2000 metrų aukščio sunku išžiūrėti mums duotas laivo atpažinimo žymes. Prašau savo lakūną nusileisti kiek žemiau. Mano Leonardas nėra žemyn ne kiek žemiau, bet visiškai prie vandens; taip, kad tik kelis metrus praskridus pro pat laivus įsitikinau, kad ieškomojo laivo jų tarpe nėra. Skrendame toliau. Ties Nida apie 50 kilometrų

nuo kranto, vėl matome laivą. Neriame žemyn. Laivas nedidelis, matomai kontrabandininkų, sukame apie jį ratą, ne tas. Skrendame dar gilyn į jūrą. Kiek akys užmato jūra tuščia. Jau ir Lietuvos krantai horizonte tik kaip maža juoda juostelė. Sukam atgal į šiaurę. Vėl jūroje laivas. Vėl ne tas. Sukame link Klaipėdos uosto. Mano Leonardas vėl nėrė žemyn. Tie patys 4 laivai prie Klaipėdos uosto žiočių, laukia audros nurimstant.

Audra dar šėlsta. Šėlsta ir mano Leonardas aplink tuos keturis laivus. Vade, gana, gana, skriskim namo, bet kur tau. Nebūtų jis Leonardas, jeigu nepašėltų jis tokiai progai pasitaikius kartu su audromis.

Vėl tupiam Klaipėdos aerodrome ir pranešame žvalgymo rezultatus atsikvėpę-namo.

Po poros dienų Klaipėdos uosto viršininkas atvežė mums į Kauną padėką už sąžiningą ieškojimą žvejų laivo, be to tarp kitko davė paskaityti vieno keturių stovėjusių jūroje laivų pranešimą. „N N dieną audrai siaučiant jūroje iš debesų išniro lėktuvas su kryžiais sparnuose ir kaip pašėlęs vos, vos nenunešė mūsų laivo stiebų, kaminų, sukdamasis sparnu vandenį rėžė, kilo krito, vartėsi ir vėl dingo debesyse. Mūsų prietaringi jūrininkai mano, kad tai buvusi padangių audros šmėkla, nes žmogus taip skraidyti negalįs“.

Mano ir Leonardo akimis žiūrintį taip jau baisu nebuvo, gal jūrininkams audroje taip atrodė.

Dingusį Klaipėdos žvejų laivą surado ties Liubeku Vokiečių jūrų aviacija.

„GERIAUSIAS LAKŪNAS“

Karo aviacija gavo naują gydytoją. Jaunas vyras, dar tik prieš porą metų gavęs teisę verstis medicinos praktika. Tuo laiku mūsų aviacijoje jau buvo prigijusi tradicija, kad naujai atvykęs karo aviacijai gydytojas turi paskraidyti, kitaip tariantį turi susipažinti su savo būsimųjų pacientų darbu. Jaunasis gydytojas paskraidyti vis neskuba, aiškinasi paskraidysiąs, kai susipažinsiąs su visais lakūnais.

Vieną sykį, senių lakūnų prispirtas laikytis aviacijos tradicijų pasakė, kad jau pasirengęs ir prie pirmos progos važiuos paskraidyti.

Na, gi atvažiuoja aerodroman mūsų daktaras ir kaip tik sustoja prie mūsų eskadrilės karininkų grupės. Tuo laiku jauniesiems lakūnams žvalgams eskadrilės vado pavedimu aiškinau dienos uždavinius ir vieną jauną lakūną draugiškai išpėjau ore nerodyti savo „aukštojo skridimo meno“.

Lakūnams išskridus pildyti savo uždavinių, gydytojas prieina prie manės ir prašo, kad aš paskraidyčiau su juo, tik išpėja nekilti labai aukštai ir be jokių figūrų. Žinoma, aukštai pakilti tai niekis, bet figūrų daryti, kaip sakoma aukštojo pilotažo aš pats nemokėjau. Ką gi prašo, tai reikia su daktaru paskraidyti. Užsivelkam skridimo rūbus. Uždedu daktarui parašiotą ant pečių, paaiškinu kaip laikytis ore, na ir sėdę į mokomąjį lėktuvą pakilome.

Seku savo bendrakeleivio laikyseną. Nieko. Sėdi susikūprinęs, kaip prikaltas ir net galvos nepajudina. Apskridome aplink Kauną ir tupiam. Viskas tvarkoje. Išlipęs daktaras iš lėktuvo atrodo atlikęs didelį, sunkų darbą, patenkintai šypsosi,

dėkoja man už pavežiojimą, na ir žada pietums gero gėrimėlio butelį statyti. Kaipgi, sako tokį žygį neaplaistyti tauriu skystimėliu.

Baigus pratimus važiuojame pietų, na ir žinoma galvoju, kad daktaras ką nors iš brangesnių suras savo pirmam skridimui aplaistyti, o aš žinoma, kaip to įvykio įvykdytojas galėsiu ir savo draugus pasikviesti vaišėms.

Aviacijos karių ramovėje jau radome nemažą būrį pietaujančių. Prie vieno staliuko sėdėję keli aviacijos tūzai ir pamatę įeinantį daktarą vėl puolė klausti kada gi daktaras pasiryš paskraidyti. Daktaras iškelta galva, išdidžiai tarė: „Pasirinkau geriausią lakūną ir jau prieš valandėlę laiko paskraidžiau“. Vienas iš tų sėdėjusių aviacijos tūzų, kuris save laikė geriausiu lakūnu, su ironija daktarą klausia: „Tai kuris gi tas jūsų geriausias lakūnas, kuris tamsta pavežiojo? Daktaras atsisukęs į mane tarė: „Štai su ponu Juozu aš atlikau tą tradicini skridimą“. Visi prapliupo juoku. Daktare, sako, juk jis ne lakūnas, o žvalgas ir dar pats neseniai savarankiai pradėjo skraidyti. Daktaras atsisukęs į mane ir jau piktai sako: „Kaip tamsta drįsai pats nebūdamas lakūnu su manim skristi?“ Mano aiškinimas, kad nors ir žvalgas, ne lakūnas, bet jau turiu teisę vienas savarankiai skraidyti ir kitus pavežioti, daktaro nenuramino. Supyko mūsų daktaras, apsisuko, nevalgęs nei pietų išėjo. Va, tai ir daktaro oro krikštas. Vietoje gero, tauraus gėrimėlio taurės, man paliko geriausio lakūno kabutėse vardą.

SULAUŽYTA PUIKYBĖ

Jau esu įskaitytas į senų prityrusių lakūnų – žvalgų eiles. Lietuvos padangę išraižiau visokiomis kryptimis. Skraidžiau rūke, ledais lyjant, naktį ir audrose. Pagaliau ne tik kaip žvalgas, bet ir kaip lakūnas savarankiai kaip senis lekiojau. Na matot, ar tai tas nekelia į puikybę? O čia dar retkarčiais eskadrilės vadas palieka savo vietoje vadovauti pratimais.

Štai ir šiandieną atvažiavau aerodroman eskadrilės vado vietoje, paskirsčiau savo jaunesniesiems draugams uždavinius, išleidau visus, na tai ką, ir man pačiam reikėtų prasivėdinti ore. Kaip pridera vadui, nors ir laikinam, įsakau mechanikams paruošti ir man lėktuvą skridimui. Išbandžiau lėktuvą pats. Tvarkoje. Kylu pasipūtęs į erdves.

Kas čia po šimts pypkių? Tik atsiplėšus nuo žemės kokį 50 metrų, lėktuvo motoras sučiaudėjo ir sustojo. Suktis ir tūpti aerodroman negaliu, esu per žemai. Turiu planuoti tik tiesiai, kaip tik tarp plento ir Maisto fabriko į ruošiamą agurkams sodinti daržą. Vietos labai maža. Blogai. Tupiu. Žiūriu priešais, kur mano lėktuvas turėtų pasiekti žemę, žmogus akėja su ketvertu arklių. Na ir bus košės iš tų arklių galvoju. Paskutiniu momentu, man esant nuo žemės kokius 6-7 metrus pastebėjau, kad Maisto fabriko tvora) baigėsi ir už jos yra vietos kiek daugiau. Kaip tikras žonglierius pasuku lėktuvą pro pat arklius, pačiu patvoriu, pasiekiau žemę, vėl suku lėktuvą kad nekabintų tvoros, lėktuvo ratai į purią, tik išakėtą žemę įsmigo ir sustojo. Gerai. Žiūrinėju kame priežastis, kad motoras sustojo? Nagi

mano žiopliškas neapsižiūrėjimas. Uždarytas didysis benzino bakas. Greitai atsuku benzino baką, išlipu iš lėktuvo ir galvoju, ar matė kas nors iš aerodromo kur aš nusirioglinau? Ką dabar daryti? Gal bandyti vėl kilti? Vienam neįmanoma apsukti žemėje lėktuvą. Dairausi. Nagi žiūriu, iš aerodromo jau bėga link manęs mechanikai, plentu jau atidumia ir sanitarinis automobilis su daktaru, visi skuba. Matyti, kas nors iš aerodrome esančiųjų kitos eskadrilės karininkų matė, kad kylant mano lėktuvo motoras sustojo ir planiruoju tūpti į daržus, o tokie tūpimai retai kada pasiseka ir lakūnas išsaugoja sveikus nesulaužytus savo kaulus. Pagaliau ir mano eskadrilės vadas ateina pažiūrėti kas nutiko su jo paliktu tai dienai pavaduotoju. Tuojaus sumetu kaip man aiškintis, kad nepasidarius gėdos, ir negavus žioplio vardo. Taip. Žinoma klaida turi būti ne mano, o motoro. Išsimeluoti pavyko puikiai. Vargšeli motorą apkaltinu, kiek tik galėjau.

Draugų akyse pasidariau dienos didvyriu, bet mano puikybė, mano sieloje, buvo sulaužyta. Draugams giriant mano šalta, puikią orientaciją, aš sau mintyse pridėdavau laimingas žioplys.

Šis nuotykis man buvo didelė pamoka, nesikelti į puikybę, bet būti apdairesniu.

Šaltinis: Plieno Sparnai Nr.1 1970 Čikaga

El.variantą parengė: www.plienosparnai.lt 2009